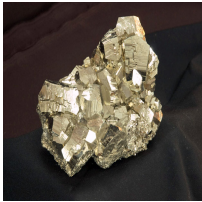

В. С. Білецький, В. І. Павлишин

Колчедани

КОЛЧЕДАНИ (від назви давньогрец. колонії в Малій Азії – Халкедон – Χαλκηδών) – мінерали групи сульфідів і арсенідів, які містять залізо, мідь, нікель та олово. Розрізняють: магнітні К., або *піротин*, сірчистий, або заліз. К. – *пірит*; мідний К., або *халькопірит*, залізонікелевий К., або *пентландит*, нікелевий К., або *нікелін*, олов'яний К., або станін. Зустрічаються спільно або окремо в різних класах ендеген. рудних родовищ. У асоціації з базальт. вулканіч. гірськими породами залізо- і мідьвмісні К. формують великі колчеданні родовища. Магніт., нікелевий і мідний К. складають великі поклади сульфід. мідно-нікелевих руд класу лікваций. магматич. родовищ. Усі різновиди К. відомі також у скарн. родовищах. Вони особливо різноманітні в класах плутоноген., вулканоген. і магматоген. гідротермал. родовищ. Різновиди К.: арсенистий, арсеновий, арсеново-кобальтовий, арсеново-нікелевий, арсеново-стибієво-нікелевий, блискучий арсеновий, бісмуткобальтовий, бісмутко-нікелевий, білий залізний, білий нікелевий, блискучий кобальтовий, водний, волосистий, гребінчастий, жовтий нікелевий, залізний, залізний м'який, залізний сірий, залізо-кобальтовий, залізо-нікелевий, зелений, кобальтовий, кобальто-арсеновий, кобальто-нікелевий, комірковий, кубічний, кубічний кобальтовий, купоросний, листуватий, магнітний, марганцевий, мідистий, мідний, міцний, молібденовий, нікелевий, нікелевий магнітний, нікелево-залізний, нікелево-кобальтовий, нікелево-арсеновий, нікелево-стибієвий, олов'яний, паратомерний марказитовий, печінковий, променистий, світний, сірий нікелевий, сірчаний, списоподібний, срібний, строкатий мідний, стибієво-нікелевий, твердий кобальтовий, тесеральний, червоний нікелевий. Архей. колчеданні родовища відомі в Канаді, Австралії, Пд. Африці й Індії; протерозой. – у РФ, Швеції, Норвегії, Фінляндії, Австралії; нижньо-палеозой. – у РФ, Швеції, Норвегії, Австралії, Іспанії та Португалії; середньо- і верхньопалеозой. – у РФ, Казахстані, Серед. Азії, Німеччині; мезозой. – на Кавказі, в Італії, Туреччині, Франції; кайнозой. – на Кавказі, Кубі, в Японії, Ірані, Греції. В Україні – в Карпатах, на Донбасі та в межах УЩ – виявлено поклади піриту. Рудні поклади, складені магніт. і заліз. К., використовують як мінерал. сировину для виробництва сірчаної кислоти. З руд, які містять мідний, залізо-нікелевий і нікелевий К., дістають мідь та нікель. Олов'яний К. зустрічається рідко і знач. родовищ не утворює.

Фотоілюстрації

Бібліографічний опис:

Колчедани / В. С. Білецький, В. І. Павлишин // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2014. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-3162>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).